

מגו במקום שטרך בידי מאי בעי 16

1. בבא בתרא ה: "איבעיא להו תבעו" עד ו. "וסמך לו"
2. תוס' בבא בתרא ה: ד"ה מי "אך קשה דמ"מ" עד "ולא דמי כלל"
3. בבא בתרא ע. "בעא מיניה רב עמרם" עד ע: "לימא בפלוגתא"
4. תוס' שבועות מה: ד"ה בשטר מתחילת התוס' עד "וריב"א מפרש"
5. רשב"ם בבא בתרא ע. ד"ה או דלמא
6. רמב"ם הל' מלוה ולוה יא:א מתחילת דבריו עד "לפיכך האומר לעדים"
7. בבא מציעא פא: "ההוא גברא דאוגר ליה חמרא" עד "שמור לי" ורשי ד"ה במקום עדים
8. כתובות יט. "גופא אמר רב הונא" עד "א"ר יהודה"
9. רמב"ן בבא בתרא ע. ד"ה
10. תוס' כתובות יט. ד"ה מודה מתחילת התוס' עד "אבל אין לפרש"

מגו במקום שטרך בידי מאי בעי 16**1. בבא בתרא ה: "איבעיא להו תבעו" עד ו. "וסמך לו"**

איבעיא להו: תבעו לאחר זמן, ואמר לו פרעתין בתוך זמני, מהו? מי אמרינן: במקום חזקה אמרינן מה לי לשקר או דילמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר? ת"ש: בחזקת שנתן, עד שיביא ראיה שלא נתן; היכי דמי? אילימא שתבעו לאחר זמן, ואמר לו: פרעתין בזמני, פשיטא! אלא לאו דאמר ליה: פרעתין בתוך זמני, אלמא אפילו במקום חזקה אמרי' מה לי לשקר. שאני הכא, דכל שפא ושפא זמניה הוא. ת"ש: מד' אמות ולמעלה - אין מחייבין אותו; סמך לו כותל אחר כו' עד שיביא ראיה שנתן; ה"ד? אילימא שתבעו לאחר זמנו, ואמר לו: פרעתין בזמני, אמאי לא? אלא לאו דאמר: פרעתין בתוך זמני, אלמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר. שאני הכא, דאמר: מי יימר דמחייבי לי רבנן. א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי, ת"ש: מנה לי בידך, אמר לו: הין, למחר אמר לו: תנהו לי, אם אמר נתתיו לך - פטור אין לך בידי - חייב; מאי לאו נתתיו לך - דא"ל: פרעתין בזמני, אין לך בידי - דא"ל: פרעתין בתוך זמני, וקתני: חייב, אלמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר. לא, מאי אין לך בידי? לא היו דברים מעולם, דאמר מר: כל האומר לא לויתי, כאומר לא פרעתי דמי

2. תוס' בבא בתרא ה: ד"ה מי "אך קשה דמ"מ" עד "ולא דמי כלל"

מי אמרי' במקום חזקה מה לי לשקר או לא - הקשה הר"י בר מרדכי והא הך חזקה עדיפא משטר דבשטר אינו גובה אלא בשבועה ובהך חזקה גובה בלא שבועה וא"כ מאי קא מיבעיא ליה הא פשיטא דמיגו במקום עדים לא אמרינן כ"ש במקום חזקה דעדיפא טפי ואור"י דלא קשה כלל דודאי עדים עדיפי מחזקה דאי אמרי שפרעו אפי' בתוך הזמן פטור ואי אמרי אפילו אחר זמן ידענו שלא פרעו היה גובה מן היתומים בלא שבועה ומה שצריך שבועה ביש לו שטר זהו לפי שאינו מוכיח מתוך השטר אם פרע ואם לאו דזימנין דזייר ליה אפשיטי דספרא כדאמרינן בפ"ק דב"מ (דף יז.). **אך קשה דמ"מ תפשוט דלא אמרי' מיגו במקום חזקה מדרמי בר חמא דאמר בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) המפקיד אצל חבירו בשטר צריך להחזיר לו (בשטר) ולא מהימן לומר החזרתי לך במיגו דאי בעי אמר דנאנסו משום דמצי א"ל שטרך בידי מאי בעי וכ"ש דלא אמר מיגו במקום חזקה דחזקה עדיפא דאין צריך שבועה וטעמא דשטרך בידי מאי בעי לא מהני לפוטרו משבועה ושמא סוגיא דהכא לא סברה כרמי בר חמא ולא דמי כלל ללהוא דפרק האומר (דף סד: ושם) דאמר היכא דמוחזק לן דאית ליה אחים ואמר יש לי בנים דנאמן במיגו דאי בעי פטר לה בגיטא וכן ההיא דהאשה שלום (יבמות דף קטו. ושם) דבעי החזיקה היא מלחמה בעולם מי אמר מיגו דאי בעי אמרה שלום בעולם או דלמא כיון דהחזיקה היא ואמרה בדדמי לא אתי מה לי לשקר ומרע לחזקה ומייתי התם מעין ההיא בעיא לא דמי כלל להך דהכא ומיהו קשה מדתנן ביבמות בפרק בית שמאי (דף קיא:): יבמה שאמרה תוך שלשים יום לא נבעלתי כופין אותו אחר שלשים מבקשים הימנו ומפרש התם דעד שלשים יום מוקי איניש אנפשיה טפי לא מוקי ולכך לאחר שלשים יום אין כופין דלא מהימנא אף על גב דאית לה מיגו דאי בעיא אמרה אינו יכול לבא עלי דנאמנת כדמוכח בסוף נדרים (דף צא.).**

3. בבא בתרא ע. "בעא מיניה רב עמרם" עד ע: "לימא בפלוגתא"

בעא מיניה רב עמרם מרב חסדא: המפקיד אצל חבירו בשטר, ואמר לו החזרתים לך, מהו? מי אמרינן: מיגו דאי בעי אמר נאנסו - מהימן, השתא נמי מהימן, או דלמא אמר ליה: שטרך בידי מאי בעי? א"ל: מהימן. ולימא ליה: שטרך בידי מאי בעי! א"ל: וליטעמך, וכי א"ל נאנסו, מי מצי א"ל: שטרך בידי מאי בעי? אמר ליה סוף סוף כי אמר ליה נאנסו לאו שבועה בעי? ה"נ מאי נאמן? נאמן בשבועה

4. תוס' שבועות מה: ד"ה בשטר מתחילת התוס' עד "וריב"א מפרש"

בשטר צריך להחזיר בעדים - תימה דלהימן בשבועה במגו דאי בעי אמר נאנסו כדמוכח בס"פ המוכר את הבית (ב"ב דף ע. ושם) דבעי מיניה רב עמרם מרב חסדא המפקיד אצל חבירו בשטר ואמר ליה החזרתיו לך מהו ומסיק דמהימן בשבועה ורבא גופיה הכי סבירא ליה דפסיק התם הלכתא כדייני גולה ות' ר"ת דה"ק צריך להחזיר לו בעדים אם רוצה ליפטר בלא שבועה וריב"א מפרש דהכא צריך להחזיר לו בעדים

משום שטרך בידי מאי בעי אבל התם דאיירי בעסקא דפלגא מלוה איכא למימר דאפשיטי דספרא זיירי ליה

5. **רשב"ם בבא בתרא ע. ד"ה או דלמא**
או דלמא אמר ליה - מפקיד שטרך בידי מאי בעי לא היה לך להניח השטר בידי אילו החזרת לי פקדוני כדי שלא אחזור ואתבענו וכמו מה לי לשקר במקום עדים דמי ולא אמרינן מה לו לשקר

6. **רמב"ם הל' מלוה ולוה יא: מתחילת דבריו עד "לפיכך האומר לעדים"**
המלוה את חברו בפני עדים או שאמר לעדים היו עלי עדים שאני חייב לזה מנה או אתם עדי שאני חייב לזה מנה זו נקראת מלוה על פה וא"צ לפורעו בעדים לפיכך אם טען ואמר אחר כך פרעתי נשבע היסט ונפטר, אבל המלוה את חברו בשטר צריך לפרעו בעדים

7. **בבא מציעא פא: "ההוא גברא דאוגר ליה חמרא ליה חמרא" עד "שמור לי"**
ההוא גברא דאוגר ליה חמרא לחבריה, אמר ליה: חזי, לא תיזול באורחא דנהר פקוד דאיכא מיא, זיל באורחא דנרש דליכא מיא. אזיל באורחא דנהר פקוד, ומית חמרא. כי אתא אמר: אין, באורחא דנהר פקוד אזלי, ומיהו ליכא מיא. אמר ליה רבא: מה ליה לשקר, אי בעי אמר ליה: אנא באורחא דנרש אזלי. - אמר ליה אביי: מה לי לשקר במקום עדים - לא אמרינן
ורשי ד"ה במקום עדים
במקום עדים - דאנן סהדי שאין אותו הדרך בלא מים

8. **כתובות יט. "גופא אמר רב הונא" עד "א"ר יהודה"**
גופא, אמר רב הונא אמר רב: מודה בשטר שכתבו - אין צריך לקיימו. א"ל רב נחמן: גנובא גנובי למה לך? אי סבירא לך כר"מ, אימא: הלכה כר"מ! אמר ליה: ומר היכי סבירא ליה? אמר ליה: כי אתו לקמן לדינא, אמרינן להו: זילו קיימו שטריכו וחותרו לדינא

9. **רמב"ן בבא בתרא ע. ד"ה**
או דילמא א"ל שטרך בידי מאי בעי. ואע"ג דלמאן דאמר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו אי לא מקיים ליה מהימן למימר פרעתי במגו דאי בעי אמר מזויף הוא ולא אמרינן ליה שטרך בידי מאי בעי, הכא איכא למימר דמצי אמר ליה שטרך בידי [מאי בעי], דשאני התם דכל אימת דלא מקויים לאו שטר הוא כלל והפה שאסר הוא הפה שהתיר, אבל הכא שטר הוא על כרחו ודילמא לא מהני מגו לבטוליה דא"ל שטרך בידי מאי בעי, אי נמי בעיא בעלמא היא ולמאי דקא סלקא דעתך הכא הוא הדין להתם ולית לן בה. והקשה ר"ח ז"ל מהא דאמרינן בשבועות (מ"ה ב') מכלל דתרוייהו סבירא להו המפקיד אצל חברו בשטר צריך להחזיר לו בשטר, ופריק דההיא דחיתא בעלמא היא, גם הרב ר' שמואל ז"ל כתבה, ותמה על עצמך פה קדושים ז"ל איך יאמר דבר זה, שהרי הסוגיא לפניך פשוטה, דקאמר שבועת השומרים דחייב רחמנא היכי משכחת לה נימא מגו דיכיל למימר לא היו דברים מעולם ונאמן בטענה זו מן הדין בלא שום שבועה יהא נאמן לומר נאנסו בלא שבועה, ופריק דאפקיד ליה בעדים, ופריך בעדים נמי מגו דיכיל למימר החזרתיו לך שהוא נאמן בלא שום מגו ובלא שבועה כמו שהוא נאמן לומר פרעתי במלוה יהא נאמן לומר נאנסו, ופריק בדאפקיד ליה בשטר ואינו נאמן על טענת נאנסו בלא שבועה דיכיל למימר החזרתיו לך, שאלו לא האמינה תורה נאנסו בשבועה לא היה נאמן לומר לעולם החזרתיו לך, אבל ודאי עכשיו שהאמינה תורה נאנסו אין צריך להחזיר לו בשטר אלא כדי שיפטר משבועה אבל מדין טענת נאנסו עצמו צריך היה להחזיר לו בשטר.

נשבע וגובה מחצה. פירוש דמלוה, ודפקדון פסיד דטענינן להו החזירם לך אביהן. וכתב ה"ר שמואל ז"ל ומשתבעי שבועת היורשין שלא פקדנו אבא, ולא היא שלא תקנו שבועה זו אלא ביורשין הבא ליפרע מן היורשין שהן נשבעין שבועה זו ונטלין, כמו ששינוי שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע וכמו שהיא מפורשת במקומה (שבועות מ"ה א'), אבל יורשין נתבעין אינן נשבעין כלום. שוב מצאתי למקצת המחברים דמדמו לה למנה לי בידך והלה אומר איני יודע דנשבע שאינו יודע, ומיהו היסט הוא, ואיכא מאן דפטר אפי' מהיסת ומסתבר טעמיה.

ואיכא דקשיא ליה ונימא גבי יתמי דמחייבי שבועת הפקדון ואינן יכולין לישבע, ולאו מילתא היא דתניא במסכת שבועות (מ"ז א') שבועת ה' תהיה בין שניהם ולא בין היורשים ואוקימנא התם כגון דאמר מנה לאבא ביד אביך וא"ל אידך חמשינן ידענא וחמשינן לא ידענא דהוה ליה מחויב שבועה שאינו יכול לישבע

ומשלם ויורשין פטורין, אלמא לא אמרינן ביורשין מתוך שאינו יכול לישבע משלם וקרא כתיב ולא בין היורשין ואף בשבועות השומרין כתיב. ומקשו הכא ונטעון להו ליתמי נאנסו ולא מצי למימר שטרך בידי מאי בעי דהא טוענין ליורשים, ומפרקי דהכי דייקין ודאי הכא ביתומים גדולים הבאין בטענת עצמן עסקינן כלומר שטוענין החזירם אבינו לך, דאי לא נטעון להו אנן נאנסו ועל כרחך נשבע וגובה מחצה, אטו לית להו לדייני גולה טוענין ליורש, אלא בשבאין בטענת חזרה עסקינן וטעמייהו דדייני גולה משום דא"ל שטרך בידי מאי בעי, וכ"כ רבינו הגדול ז"ל דטענין להו ליתמי נאנסו אי נמי החזרתים לך, אבל פירוש טוב מזה כתבנו בספר מלחמות השם עיין עליו

10. תוס' כתובות יט. ד"ה מודה מתחילת התוס' עד "אבל אין לפרש"

מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו - וא"ת ומ"ט לא מהימן במגו דאי בעי אמר מזויף וי"ל דשמא ירא לזה לומר מזויף פן יכחישוהו וליכא מגו ופירש הקונט' במקום אחר דטעמא משום דדבר תורה א"צ קיום דעדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד ורבנן הוא דאצרכוהו קיום כי טעין מזויף הוא אבל בשאר טענות כגון פרוע הוא לא הצריכוהו קיום וכן נראה לר"י אבל אין לפרש דלא מהימן במגו לומר פרוע הוא משום דאי פרעיה שטרא בידיה מאי בעי דהא כי טעין נמי אמנה הוא מסקינן בסמוך אמילתיה דרב דלא מהימן והתם לא שייך האי טעמא